

Pozdravljeni učenci/ke 7. c razreda

POUK NA DALJAVO za 1. teden

Sedaj delamo drugače. V tem tednu boste preučili bistvene značilnosti **žuželk**. Vemo, da so **MNOGOČLENARJI IN ČLENONOŽCI**. Svet žuželk je izredno pester. Poznamo okoli milijon žuželčjih vrst.

Priporočilo: za delo v **četrtek**.

Spodaj imate gradivo o dveh različnih žuželkah, ki jih zelo dobro poznate. Najprej preberite tekst. Nato pa skušajte na osnovi prebranega v zvezek zapisati bistvene značilnosti žuželk.

1. Kje vse živijo.
2. Kako je sestavljeno telo.
3. Kako se prehranjujejo – od česa je odvisna prehrana.
4. S čim dihajo.
5. Kako se razmnožujejo.
6. Kako zaznavajo zunanji svet.

V zvezek napišeš naslov: **ŽUŽELKE**

Potem pa delaš tako kot pri rednih urah običajno spoznavamo živalske vrste,

Priporočilo: za delo v **petek**.

1.del:

Na spletu poišči informacije o skupinah žuželk . Nekaj (okoli deset) najbolj znanih skupin izpiši. Zraven navedi nekaj primerov žuželk.

Če ti malo namignem: - dvokrilci (muha, komar..)

-metulji (lastovičar, cekinček, apolon, belin...)

2. del: reši učni list o žuželkah, da utrdiš znanje

Želim ti veliko uspeha pri samostojnem delu,
učiteljica Marjana

ZELENA KOBILICA

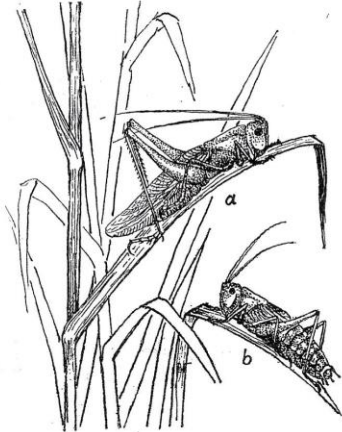
Zelena kobilica živi v gozdovih, v grmičevju, pa tudi na polju in travnikih. V njenem naravnem okolju jo težko opazimo, ker ima zeleno varovalno barvo.

Telo zelene kobilice je sestavljeno iz glave, oprsja in zadka. Oporo ji daje tanka, prožna, vidna hitinjača.

Na glavi ima dve nitasti tipalnici, ki sta daljši od telesa: z njima tiplje in voha. S polkrožnimi sestavljenimi očmi, ki jih ima na vrhu glave, dobro vidi.

Ob ustih ima tri pare čeljusti, ki sestavljajo grizalo. Z njimi drobi plen. Prehranjuje se z žuželkami in njihovimi ličinkami, redkeje z rastlinami.

Na oprsju, sestavljeno je iz treh členkov, ima dva para kril. Prednji par raste iz srednjega člena oprsja in je trd. Imenujemo ga pokrovke. Iz tretjega člena oprsja raste mehki zadnji krili, s katerima leta. Ko miruje, pokrije letalna krila s pokrovkami. Na oprsju ima tudi tri pare nog. Zadnji par je najmočnejši. Z njim skače. Preden skoči, pri-

Zelena kobilica
a) odrasla žival-samec — b) ličinka

HISNA MUHA

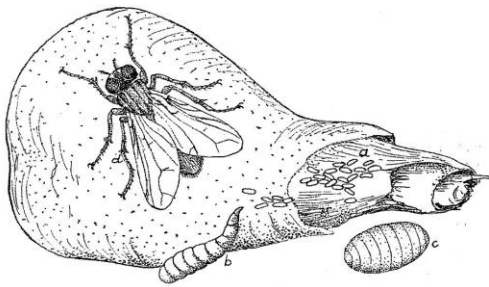
Poskušaj odgovoriti na vprašanja:

Si že kdaj opazoval gonedo na soncu? Nikoli ne miruje. Neprestano otepa z repom. Ali veš zakaj?

Ali peš, zakaj morajo biti okna in police v shrambah mesarij dobro zamrežena?

Si že slišal reklo: »Siten si kot podrepna muha!« Je upravičen?

Hišna muha je žuželka, ki jo najbolj pogosto srečamo v človeških bivališčih in okrog njih. Izredno nadležna je. Ko postanejo jeseni noči hladnejše, prilete v stanovanja čeli roji muh. Tu si iščejo zavetja in hrane.

Hišna muha
a) jajčeca — b) ličinka — c) buba — d) odrasla žival

Kadar je toplo, so muhe izredno živahne. Ko postane hladneje, pa se tudi muhe umirijo.

Telesna zgradba kaže vse značilnosti žuželk. Ima le en par kril. Z njimi zelo hitro leta. Drugi par kril je zakrnel; spremenjen je v utripače. To sta dva majhna izrastka, s katerima muha uravnava ravnotežje. Ima zelo dobro razvite oči in čutilo za voh. Na vsaki nogi ima po dva krepelca, med njima po dve lepljivi blazinici. Ti blazinici ji omogočata, da lahko leze po stropu, po stenah in po gladkih šipah.

© Mladina

tegne stopalca k stegnom, nato pa se odžene. Obenem razpne še krila in z letenjem podaljša skok.

Zelena kobilica diha z cevastimi zračnicami, ki so razvrščene po vsem telesu. Dihalne odprtine ima ob strani oprsja in zadka.

Samec s posebnim organom, ki ga ima na začetku kril, cvrči. S škripalko, ki je na spodnjem robu levega krila, drgne ob letvo na robu desnega krila. Oglašanje nam dokazuje, da zelena kobilica tudi sliši. Slušni organ ima na prvem paru nog.

Samica se od samca loči po tem, da ima na koncu zadka sahljasto leglo. Z njim izleže v zgodnji jeseni jajčeca v zemljo. Spomladi se iz njih izležejo ličinke, ki se od odraslih živali ločijo po tem, da nimajo kril. Ker hitinjača ne raste, se ličinke večkrat zaporedoma leve. Ob drugi levitvi dobe nastavke za krila. Po šestih levitvah na koncu poletja so odrasle. Razvoj, pri katerem se iz jajčeca izležejo ličinke, te pa se postopoma preobrazijo v odraslo žival, imenujemo nepopolna preobrazba.

Zelena kobilica je značilna žuželka. Zaradi togih, ravnih pokrovk, v katerih potekajo žile razmeroma ravno, jo štejemo v skupino ravnokrilcev.

POMNI:

Zelena kobilica ima telo sestavljeno iz glave, oprsja in zadka. Na oprsju ima dva para kril in tri pare nog. To dokazuje, da je žuželka. Prva krila so toga in ravna ter strehasto prekrivajo letalna krila. To je značilno za vse ravnokrilce. Nadalje so za vse kobilice značilne tudi izredno dolge in močne zadnje noge, s katerimi skačejo.

Za kobilice je značilna spolna dvočlunost: samec se oglaš, samica pa ima leglo, s katerim leže jajca v zemljo.

Jeseni vse kobilice poginejo, prezimijo le jajčeca.

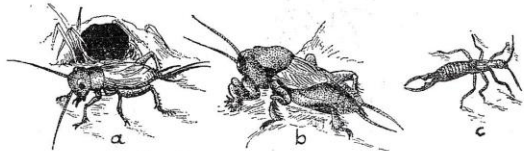
Iz njih se spomladi izležejo ličinke. Po 6 levitvah ličinke odrastejo.

Odgovori:

Kako samec zelene kobilice cvrči?

Kje ima zelena kobilica slušni organ?

Oglej si na spodnji sliki nekaj najbolj znanih ravnokrilcev?

Murn (a) — bramor (b) — strigalica (c)

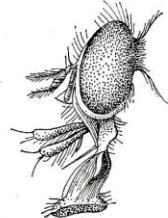
1940

Prehranjuje se z vsakršno organsko hrano. Tekoče snovi vsesava s posebnim sesajočim lizalom. Na trdno hrano pa najprej spusti slino, nato pa raztopljeno hrano poseša.

Diha z zračnicami. Ker je dober letalec, potrebuje veliko zraka. Zato sta obe vzdolžni zračni cevi močno razvejani.

Noga hišne muhe

Sesajoče lizalo hišne muhe

Razmnožuje se izredno hitro. Samica, ki je preživela zimo, lahko do jeseni znese jajca tudi 10-krat in celo 15-krat. Odloži jih v odpadke, smeti in hrhovino. Slepje in breznoge ličinke — žerke, ki se izležejo iz jajc, so tako preskrbljene s hrano. Žerke v nekaj dneh odrastejo in se zabubijo. Buba ima obliko sodca s pokrovčkom. Iz nje se izleže odrasla žival. Vsa preobrazba traja 10 do 14 dni.

Muhe vse oblezejo: odpadke, iztrebke pa tudi človeka in njegovo hrano. Pri tem prenašajo mnoge nalezljive in nevarne bolezni: tuberkulozo, tifus, grizo, kolero in tudi jajčeca glist.

Poskrbeti moramo, da muhe ne morejo do naše hrane in da jih je v stanovanjih in okrog bivališč čim manj. Greznice morajo biti urejene po higienskih predpisih. Odlagamo odpadke na za to določena mesta! Skrbimo za red in snago!

Ker ima muha le en par — to je dvojce kril — spada v skupino dvokrilcev.

POMNI:

Hišna muha je prilagojena življenju v človekovih bivališčih in okrog njih.

Telo je zgrajeno kot pri vseh drugih žuželkah. Ima dobro razvita čutila in le en par kril. Zato spada med dvokrilce. Posebne blazinice, ki jih ima na nogah, ji omogočajo, da lahko leze po stropu in po šipah. Je izredno nadležna, pa tudi nevarna, ker prenaša najrazličnejše nalezljive bolezni.

1940

1940

VPRAŠANJA ZA PONAVLJANJE

1. Kako je zgrajeno telo žuželk? Napiši vse dele telesa.

2. Kakšna je razlika med popolno in nepopolno preobrazbo pri žuželkah?

Napiši nekaj žuželk, ki imajo popolno preobrazbo.

Napiši nekaj žuželk, ki imajo nepopolno preobrazbo.

3. Kateri od naštetih organov ni značilen za žuželke?

a) sestavljene oči	b) pljuča
c) trije pari nog	č) tipalnice

4. Katere razvojne stopnje so značilne za preobrazbo metuljev?

a) jajčece, ličinka, metuli	b) ličinka, buba, metuli
c) jajčece, ličinka, buba, metuli	č) iaičece, buba, metuli

5. Ugotovi, za katere živalske skupine veljajo trditve v levem stolpcu.

_____ S prostim očesom niso vidne.	A žuželke
_____ Telo imajo sestavljeno iz glavoprsja in zadka.	B mehkužci
_____ Imajo drobnojnjak.	C korenonožci
_____ Na oprsju imajo tri pare členjenih nog.	D paikovci